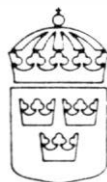

Motion till riksdagen

1988/89:A449

av Ove Karlsson m. fl. (s)

Kampanjen Hela Sverige skall leva

Mot.
1988/89
A449—451

Under våren 1989 ebbar landsbygdskampanjen successivt ut. I september genomförs en summeringskonferens i Östersund som har till syfte att sammanfatta kampanjens resultat och diskutera förutsättningarna för den framtida glesbygds- och landsbygdspolitiken.

Även om varken glesbygdsdelegationen eller nationella folkrörelsekommittén (NFR) ännu gjort någon utvärdering förefaller det fullt klart att kampanjen blivit en oväntat stor framgång.

Efter knappt två års arbete har kampanjen givit följande effekter:

- Cirka 40 000 människor har deltagit i lokala studiecirklar med syfte att ta fram handlings- och utvecklingsplaner för bygden, att stimulera nyföretagande och företagsutveckling.
- Genom folkrörelsekommitténs arbete har minst 500 000 engagerats, bl.a. i budkavleaktiviteter och lokala opinionsmöten.
- Cirka 800–1 000 s.k. bygdekommittéer har bildats som ett nytt nätverk för att tillvarata bygdens gemensamma intressen. I många av dessa kommittéer pågår f.n. ett intensivt utvecklingsarbete över skilda fält som sysselsättning, kultur- och lokalkulturminnesvård, miljöfrågor i vid bemärkelse.
- Genom kampanjen har "nya grupper" blivit engagerade i ett praktiskt arbete för landsbygdsutveckling. På många håll beskrivs kampanjen som en "kvinnorörelse" som vidgat kvinnornas roll och lett till nya lovande initiativ. Likaså har många ungdomar engagerats vilket positivt tillvaratagit det ökade intresset för nyföretagandet. Eftersom kvinnor och ungdomar är nödvändiga för landsbygdens utveckling är detta betydelsefulla framsteg.
- Kampanjen har breddat basen för regionalpolitiken genom att engagera sektorsintressen av olika slag och stärkt samverkan mellan dem, exempelvis statliga myndigheter, intresseorganisationer, kulturmiljövården, försvaret, kulturen, idrottsrörelsen etc. Därmed har regionalpolitikens karaktär av "utvecklingspolitik" stärkts. Genom samverkan, helhetssyn och ett mer offensivt synsätt har flera intressanta initiativ tagits.
- Landsbygdskampanjen har haft störst framgång där den traditionella regionalpolitiken hittills inte fått några påtagliga resultat, exempelvis Norrlands inland, skärgårdarna, skogs- och mellanbygderna.
- I vissa typiska glesbygdskommuner som t.ex. Storuman har nästan halva befolkningen varit delaktiga i det lokala studie- och utvecklingsarbetet. Detta bekräftar den mänskliga resursens betydelse i ett regionalt

utvecklingsarbete. Människan, de lokala förutsättningarna och ett offensivt arbetssätt måste stå i förgrunden.

- Kampanjen har inneburit en viktig psykologisk signal från statsmakternas sida om landsbygdens betydelse och tilltron till dess utvecklingsförmåga. Detta har i långa stycken vänt pessimism och ett ensidigt kravformulerande riktat mot samhället till egen aktivitet, lokal självtillit och en nyväckt företagaranda.
- En lång rad intressanta projekt har kunnat initieras och finansieras genom kampanjen. Exempel på sådana är satsningen på s.k. "tele-stugor" (anpassning av modern data och teleteknik till landsbygdens behov som skapar jobb, ger utbildning och fungerar som kontakt- och kommunikationscentra), "Framtidsbyar" (breda fullskaleförsök för att visa den traditionella byns utvecklingsförmåga i det moderna samhället projekt som utvecklat kulturen som lokal utvecklingskraft m.m.
- Kampanjen har också haft en vidare opinionsbildande betydelse, framför allt i städerna, och därmed nyanserat en tidigare alltför negativ bild av landsbygden. Det är inte osannolikt att den därmed bidragit till den faktiska återflyttning som skett under senare år.

Sammantaget kan alltså sägas att kampanjen inneburit en välkommen förstärkning av 10-15 års aktiv glesbygds- och landsbygdspolitik.

Kampanjen har i den meningen inte varit en kampanj i vanlig mening, d.v.s. utformad som ett "jippo" och avgränsad i tid. I stället har den syftat till att ge stöd åt en redan pågående process med ett mer långsiktigt och övergripande mål. D.v.s. stöd åt den nya aktiva regionalpolitiken med siktet inställt på 90-talet som förhoppningsvis kan bli landsbygdens decennium.

Därmed närmar sig nu kampanjen "sanningens minut".

Under detta år måste det pågående arbetet växlas in i en ny fas som ger förtroende åt de insatser som gjorts hittills.

Det aktiva arbetet måste fördjupas och intensifieras. Den lokala processen i bygdekommittéer och projektgrupper behöver aktivt stöd, såväl personellt som ekonomiskt, för att de lokala projekt- och företagsidéerna skall kunna utvecklas på bästa sätt.

Det övergripande folkrörelsesamarbetet måste utvecklas i nya former.

Samarbete och samordning mellan statliga myndigheter och serviceorgan måste i större utsträckning än nu kunna prövas för bibehållande och utvecklande av närservice.

Det statliga och kommunala sektorssamarbetet måste ledas vidare och öka i omfattning. Samarbetet med näringslivet utvecklas o.s.v.

Dessa exempel ger stöd åt en uppfattning som är väl företrädd inom såväl länsorgan, folkrörelser som lokala grupper. Det är angeläget att det aktiva arbete som kampanjen resulterat i inte avslutas eller dämpas i och med årets kampanjavslutning, utan att utvecklingsarbetet fortsätter.

Risk finns annars att de förhoppningar som landsbygds-kampanjen väckt förbyts i besvikelse och brustna illusioner. Detta har inte landsbygden råd med. Därför måste konkreta initiativ omedelbart tas på alla nivåer.

Vi vill i detta sammanhang också påpeka att de grundläggande problemen som motiverade kampanjens tillkomst fortfarande finns kvar.

För att den positiva utvecklingen under de senaste åren definitivt skall

befästas, fordras fortsatta insatser och en större bredd i arbetet.

Mot. 1988/89

A449

Många bygder, inte minst de små industri- och mellanbygderna, har fortfarande en låg mobiliseringsgrad och omställningsberedskap. Fackliga organisationer och näringslivet är fortfarande för passiva när det gäller att stimulera till ny ekonomisk verksamhet i lokal, småskalig regi.

Flertalet kommuner och länsorgan är ovana att möta starka lokala nätverk vilket fordrar en anpassningsprocess i båda riktningar. Formerna för samhällsplaneringen och den dagliga kommunikationen måste utvecklas. Och självfallet måste glesbygdspolitiken ges stöd av den övergripande regional- och industripolitiken så att storstadstillväxten dämpas och styrs till regioner med outvecklade resurser.

Det ena kan emellertid inte prioriteras på det andras bekostnad. Regeringen måste därför under våren ge riktlinjer och förutsättningar för ett fortsatt brett och offensivt arbete.

Exempel på sådana insatser kan vara:

- Fortsatt stöd åt glesbygdsdelegationens och folkrörelsernas sammanhållande arbete.
- En strategi presenteras för det fortsatta arbetet efter landsbygdkampanjen.
- Direktiv till länsstyrelserna om nödvändiga resursavsättningar för projektverksamhet och ett offensivt utvecklingsarbete byggt på rådgivning, stöd till lokala grupper, utveckling av nya studie- och projektgrupper.
- Effektivare samordning av de statliga sektorsmyndigheternas insatser i syfte att öka servicegraden, flexibiliteten och försök med nya arbetsformer.
- En friare användning av de regionala stödmedlen så att lokala projekt- och utvecklingsgrupper i ökad utsträckning kan ges stöd.
- Särskilda satsningar på geografiska områden och nyckelgrupper (exempelvis fackliga organisationer) som ännu inte engagerats i landsbygdsutvecklingen.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om uppföljning och utveckling av Hela Sverige skall leva-kampanjens arbete.

Stockholm den 25 januari 1989

Ove Karlsson (s)

Nils-Olof Gustafsson (s)

Roland Brännström (s)

Bo Holmberg (s)

Magnus Persson (s)

Axel Andersson (s)

Åke Selberg (s)